

POSTANOWIENIE

Dnia 3 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku Z. [...] Spółka z o. o. w likwidacji poprzednio G. [...] Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i K. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w W.

o podleganie ubezpieczeniu społecznemu,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 3 grudnia 2013 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawców od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 4 lutego 2013 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Odwołujące się – Z. [...] Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. w likwidacji (poprzednio: G. [...] Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W.) i K. G. - wniosły skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] z dnia 4 lutego 2013 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciły naruszenie prawa materialnego, a mianowicie: art. 22 § 1 k.p., przez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że umowa o pracę zawarta pomiędzy odwołującymi się była nieważna, a tym samym zatrudnienie K. G. nie miało charakteru pracowniczego, pomimo braku podstaw do przyjęcia nieważności umowy o pracę, bowiem praca była rzeczywiście wykonywana, wynagradzana, a zatem doszło co najmniej do zawarcia umowy o pracę *per facta condudentia*, nadto uznanie, że praca świadczona przez K. G.

nie była wykonywana w ramach pracowniczego podporządkowania; art. 210 § 2 k.s.h., przez jego zastosowanie i uznanie, że umowa o pracę powinna zostać zawarta w formie aktu notarialnego pod rygorem jej nieważności, pomimo braku podstaw do przyjęcia nieważności umowy o pracę, bowiem praca była rzeczywiście wykonywana, wynagradzana, a zatem doszło co najmniej do zawarcia umowy o pracę *per facta condudentia*; art. 58 k.c. w związku z art. 300 k.p., przez ich zastosowanie w odniesieniu do umowy o pracę zawartej pomiędzy Z. [...] Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. w likwidacji (poprzednio: G. [...] Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W.) a K. G., pomimo braku podstaw do przyjęcia nieważności umowy o pracę, bowiem praca była rzeczywiście wykonywana, wynagradzana, a zatem doszło co najmniej do zawarcia umowy o pracę *per facta condudentia*; art. 208 k.s.h., przez jego niezastosowanie w zakresie wewnętrznych stosunków zarządu w odniesieniu do prowadzenia spraw spółki; art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.), przez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że K. G. nie jest pracownikiem podlegającym obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu.

Skarżące wniosły o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, „gdyż jest ona oczywiście uzasadniona” z uwagi na oczywiste naruszenia wskazanych w podstawach kasacyjnych przepisów prawa materialnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym,

że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Odnosząc się do kwestii oczywistej zasadności skargi trzeba przypomnieć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego przesłanka ta wynika zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109, z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494, z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest twierdzenie skarżącego, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), powinien on w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Skarżący powołuje się na poglądy wyrażone między innymi w wyrokach Sądu Najwyższego: z 23 lipca 2009 r., II PK 36/09, OSNP 2011 nr 5-6, poz. 77; z 7 kwietnia 2009 r., I PK 215/08, OSNP 2010 nr 23-24, poz. 283; z 12 stycznia 2005 r., I PK 123/04, OSNP 2005 Nr 15, poz. 231; z 6 października 2004 r., I PK 488/03, OSNP 2005 Nr 10, poz. 145; z 5 listopada 2003 r., I PK 633/02, OSNP 2004 Nr 20, poz. 346; z 7 stycznia 2010 r., I PKN 404/99, OSNP 2001 Nr 10, poz. 347).

Wynika z nich, że w sytuacji zawarcia umowy o pracę z członkiem zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z naruszeniem przepisów Kodeksu spółek handlowych judykatura dopuszcza możliwość późniejszego nawiązania przez

strony stosunku pracy przez dopuszczenie pracownika do wykonywania pracy na warunkach umowy o pracę przez podmiot kompetentny do reprezentacji spółki. Podkreśla się przy tym, iż nie jest to konwalidacja poprzedniej, wadliwej umowy o pracę, lecz zawarcie w sposób dorozumiany nowej umowy. Istnieje zatem możliwość uznania, że doszło do zawarcia później innej (nowej) umowy o pracę *per facta condudentia*. Uwzględniając to stanowisko, nie można uznać, że Sąd drugiej instancji naruszył w sposób oczywisty art. 58 k.c. w związku z art. 300 k.p. czy też art. 210 § 2 i art. 208 k.s.h., skoro przyjął nieważność umowy o pracę z uwagi na niezachowanie formy aktu notarialnego, czego po rygorem nieważności wymaga art. 210 § 2 k.s.h.

Natomiast dla uznania, że doszło do skutecznego nawiązania nowego stosunku pracy w sposób dorozumiany, niezbędna jest ocena okoliczności konkretnej sprawy, a zwłaszcza celów, do jakich zmierzały strony i występowania w tak nawiązanym stosunku prawnym konstrukcyjnych cech stosunku pracy – w tym w szczególności cechy podporządkowania pracownika w procesie świadczenia pracy (zob. np. przywołany wyżej wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2004 r., I PK 488/03).

Sąd Apelacyjny uwzględnił powyższe stanowisko, skoro w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku podzielił ustalenia faktyczne oraz ich ocenę prawną wyrażoną przez Sąd pierwszej instancji. Z nich zaś wynika, że świadczona praca nie wykazywała cech stosunku pracy (w szczególności podporządkowania) przede wszystkim ze względu na to, że skoro skarżąca była jednoosobowym wspólnikiem Spółki, to nie mogła być jednocześnie jej pracownikiem (por. między innymi wyroki z dnia 15 lipca 1998 r., II UKN 131/98, OSNAPiUS 1999 nr 14, poz. 465; z dnia 16 grudnia 1998 r., II UKN 394/98, OSNAPiUS 2000 nr 4, poz. 159, z glosą Z. Hajna, OSP 2000 nr 12, poz. 177; z dnia 23 marca 1999 r., II UKN 536/98, OSNAPiUS 2000 nr 10, poz. 403; z dnia 14 marca 2001 r., II UKN 268/00, LEX nr 551026). Chodzi o występowanie jednej osoby w dwóch rolach - właściciela oraz pracownika, co przekreśla możliwość ustalenia istnienia stosunku pracy. Bez znaczenia jest więc okoliczność zatrudnienia na stanowisku członka zarządu w wieloosobowym jego składzie oraz zakres wykonywanych obowiązków. Nie może być mowy zatem o „oczywistym” naruszeniu art. 22 § 1 k.p., przez jego niewłaściwe zastosowanie

wynikające z uznania, że praca świadczona przez K. G. nie była wykonywana w ramach pracowniczego podporządkowania. Jeśli zaś chodzi o argumenty powołujące się na późniejsze zbycie przez K. G. udziałów w Spółce (utrata statusu jednoosobowego wspólnika Spółki), to z uzasadnienia Sądu Apelacyjnego nie wynika, aby ta okoliczność została przez skarżące udowodniona (ze względu na podkreślaną przez Sąd drugiej instancji wątpliwą wartość dowodową przedkładanych dowodów), przez co nie weszła do stanu faktycznego sprawy.

W rezultacie też nie ma potwierdzenia zarzut oczywistego naruszenia art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Skarżące nie zdołały zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania ich skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c. należało postanowić jak w sentencji.